

Bayer

Hyvän liiketavan ohjelma

Suomenkielinen painos

COMPLIANCE W.I.N.S.
Worldwide Integrity is Necessary for Success

Hyvä bayerlainen

Bayerin tavoitteena on tuottaa arvoa osakkeenomistajille, henkilöstölle ja koko yhteiskunnalle. Voimme kasvattaa konsernin arvoa vain, jos toimimme lakien ja eettisten periaatteiden mukaisesti.

Kukin bayerlainen on vastuussa lakien ja eettisten periaatteiden noudattamisesta. Tämä koskee Bayer-konsernin kaikilla eri osaluilla ja tasoilla työskenteleviä kaikkialla maailmassa.

Meidän on ylläpidettävä kaikissa toimissamme yrityksemme hyvää nimeä ja mainetta, sillä asiakkaat, sijoittajat ja suuri yleisö edellyttävät meiltä pätevyyttä, rehellisyyttä ja luotettavuutta. Kollegani hallituksessa ovat kanssani ylpeitä henkilöstöstä, joka toimii näiden periaatteiden mukaisesti.

Hyvän ja vastuullisen johtamis- ja hallintojärjestelmän merkityksen kasvaessa ja oikeudellisten riskien lisääntyessä konsernin hallitus on päättänyt julkaista uuden version hyvän liiketavan ohjelmasta (Corporate Compliance Policy). Uusi versio perustuu liiketoimintaamme ohjaaviin hyviksi todettuihin periaatteisiin, ja siinä on selkeästi mainittu, mistä ja miten voi saada apua hyvään liiketapaan liittyviin kysymyksiin.

Tehdään yhdessä työtä Bayerin maineen ylläpitämiseksi. Maailmanlaajuisesti yhtenäinen toiminta muodostaa pohjan kestäväälle menestykselle.

Werner Wenning

Johdanto:
**Miksi hyvien liiketapojen
noudattaminen on tärkeää?**

sivu 6

Bayerin liiketoiminnan periaatteet

-
- 1. Olemme sitoutuneet reiluun kilpailuun
– ei kartellirikkomuksia *sivu 8*
-
- 2. Olemme sitoutuneet rehelliseen
liiketoimintaan – ei korruptiota *sivu 11*
-
- 3. Olemme sitoutuneet kestävän kehityksen
periaatteeseen – ei riskejä ihmisen
terveydelle ja ympäristölle *sivu 12*
-
- 4. Olemme sitoutuneet noudattamaan
ulkomaankauppaa koskevia lakeja
– ei vientirikkomuksia *sivu 14*
-
- 5. Olemme sitoutuneet turvaamaan
tasapuoliset mahdollisuudet osakekaupassa
– ei laitonta sisäpiirikauppaa *sivu 15*
-

-
- 6. Olemme sitoutuneet kirjaamaan tiedot asianmukaisesti ja raportoimaan talousasioista läpinäkyvästi – ei petoksia *sivu 16*
-
- 7. Olemme sitoutuneet oikeudenmukaisiin ja toisia kunnioittaviin työolosuhteisiin – ei syrjintää *sivu 18*
-
- 8. Olemme sitoutuneet suojaamaan omien ponnistuksemme tulokset ja kunnioittamaan muiden laillisesti tunnustettuja oikeuksia – emme loukkaa omaa tai muiden aineetonta omaisuutta *sivu 19*
-
- 9. Olemme sitoutuneet pitämään yhtiön ja henkilökohtaiset edut erillään – ei eturistiriitoja *sivu 20*
-
- 10. Olemme sitoutuneet toimimaan yhteistyössä viranomaisten kanssa – ei vääriä tietoja *sivu 22*
-

Miten tämä ohjelma vaikuttaa kunkin bayerlaisen päivittäiseen työhön? *sivu 23*

Miten ohjelman noudattamisen valvonta on järjestetty Bayerissa? *sivu 25*

Johdanto

Miksi hyvien liiketapojen noudattaminen on tärkeää?

Bayeria arvostetaan yrityksenä, jolla on selkeitä vahvuuksia. Tämä maine on tulosta useiden vuosien työstä, mutta jo yhdenkin bayerlaisen huolimaton ja asiaton toiminta voi silmänräpöksessä vahingoittaa yrityskuvaamme. Meidän on estettävä tämä siten, että perustellut periaatteet – etenkin hyvän liiketavan ohjelmaan sisältyvät periaatteet – ohjaavat koko henkilöstön toimintaa. **On hyvä muistaa, että yleiseen mielikuvaan Bayerista vaikuttaa se, miten kukin bayerlainen hoitaa yrityksen asioita.**

Hyvien liiketapojen noudattamisella tarkoitetaan lainmukaista ja vastuullista yhtiön liiketoimintaa. Koko henkilöstö on velvollinen noudattamaan omassa työssään Bayerilla kaikkia voimassaolevia lakeja ja konserniohjeita.

Hyvän liiketavan ohjelma muodostaa tälle hyvän pohjan. Se ei kuitenkaan kata kaikkia tilanteita, eikä siinä kuvata kaikkia noudatettavia sääntöjä yksityiskohtaisesti. Tämän lisäksi joidenkin maiden lakeihin saattaa sisältyä tiukempia vaatimuksia kuin tähän ohjelmaan, missä tapauksessa noudatetaan aina tiukempia määräyksiä.

Lainvastaisella ja epäeettisellä toiminnalla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia yritykselle, esimerkiksi

- rikosoikeudelliset rangaistukset
- hallinnolliset sakot
- vahingonkorvaukset
- voittojen takavarikointi
- sopimusten ulkopuolelle jättäminen
- liikekumppanuuksien irtisanominen
- kiristysyritys
- yrityskuvan vahingoittuminen
- pääomamarkkinoiden negatiivinen suhtautuminen.

Myös henkilöstölle koituu hyvän liiketavan ohjelman periaatteiden rikkomisesta vakavia seuraamuksia, kuten sakkoja tai vankeusrangaistus, vahingonkorvausvaatimuksia, työlainsäädäntöön perustuvia seuraamuksia ja työsuhteen mahdollinen irtisanominen.

Säännöistä piittaamattomat eivät voi väittää toimivansa Bayerin etujen mukaisesti, sillä **sääntöjen rikkominen vahingoittaa aina lopulta yhtiötä**. Seuraamusten valossa mikä tahansa hyöty, jonka joku väittää saavansa tiettyssä tilanteessa, ei voi koskaan hyödyttää yhtiötä kokonaisuutena edes taloudellisesti.

Bayer haluaa menestyä kilpailutilanteessa olemalla innovatiivinen, laatuvetoinen, luotettava ja reilu. Jos ainoa tapa saada sopimus on toimia lainvastaisesti tai epäeettisesti, sopimuksesta luovutaan. Jos bayerlainen kieltäytyy liiketoimesta tällaisessa tilanteessa, häntä ei aseteta siitä vastuuseen.

Olemme jatkuvasti julkisuudessa. Kun toteutamme hyvän liiketavan ohjelmaa järjestelmällisesti, osoitamme tiedotusvälineille, sijoittajille, kilpailijoille, viranomaisille ja liikekumppaneille, että sääntöjen noudattaminen on olennainen osa yrityskulttuuriamme.

Bayer toimii maailmanlaajuisesti. Bayerin henkilöstön toimintaan liittyy sen vuoksi monenlaisia normeja ja eettisiä periaatteita, joista osaa he eivät aina tunne. Vaikka jokin asia saattaa aluksi vaikuttaa puhtaasti paikalliselta, ulkomainen lainsäädäntö voi myös koskea sitä. Tämän hyvän liiketavan ohjelman tarkoituksena on antaa henkilöstön päivittäistä toimintaa koskeva yhteinen ohjeisto ja auttaa välttämään määräysten rikkomista. Se rajoittuu kuitenkin tiettyihin käytännön kannalta merkittäviin alueisiin. Sen tarkoituksena on myös kannustaa henkilöstöä tutustumaan sitä

koskeviin sääntöihin. Tietämättömyys ei ole puolustus sääntöjen rikkomisen mahdollisille seuraamuksille. Tukea voi saada kääntymällä esimiehen, Compliance Officerin (hyvän liiketavan sääntöjen noudattamisesta vastaavan henkilön) tai yhtiön asiantuntijaosastojen, mm. lakiosaston, sisäisestä tarkastuksesta (Corporate Auditing) ja sisäisestä turvallisuudesta (Corporate Security) vastaavien osastojen puoleen. Henkilöstön tulisi erityisesti hyödyntää näitä resursseja tilanteissa, joissa joku voi loukkaantua, se on itse vaarassa, tilanteeseen liittyy suuri riski tai tilanne on lain suhteen epäselvä.

Bayerin liiketoiminnan periaatteet

1. Olemme sitoutuneet reiluun kilpailuun – ei kartellirikkomuksia

→ Bayer on vapaan markkina-
talouden vankka kannattaja.

Kilpailulainsäädäntö on vapaiden
markkinoiden tärkein väline reilun
ja rajoittamattoman kilpailun
varmistamiseksi.

Niillä alueilla ja maissa, joissa Bayerilla on liiketoimintaa, erityisesti Yhdysvalloissa, kilpailulakien rikkominen voi aiheuttaa vakavia seuraamuksia yhtiölle. Kuten johdannossa mainittiin, tällaisia seuraamuksia ovat esimerkiksi suuret sakkorangaistukset, oikeusjutut, poissulkeminen julkisista sopimuksista ja vahinko yrityksen maineelle.

Myös kilpailulakeja rikkoviin henkilöihin kohdistuu vakavia ulkoisia seuraamuksia, mukaan lukien mahdollinen vankeusrangaistus. Bayer ei osoita yrityksen sisällä armeliaisuutta henkilöstölle, joka ei noudata kilpailulakia. Vaikka liiketoiminta olisi ajautunut vaikeuksiin liiketoiminnasta vastuussa olevista henkilöistä riippumatta, ei ole hyväksyttävää turvautua lainvastaisiin sopimuksiin kilpailijoiden kanssa. Lakien noudattaminen on ainoa sallittu toimintatapa jopa kriisin yhteydessä.

Erityisen tärkeää on tuntee kilpailulainsäädännön ”vaikutusoppi”. Opin mukaan kilpailurikkomuksen esiintyminen ja rangaistavuus ei määräydy ainoastaan sen maan lainsäädännön mukaan, jonka piirissä rikkomus tehtiin. Joissakin tapauksissa haitallisen vaikutuksen aiheuttaminen kilpailulle toisessa maassa ja toisen lainsäädännön alueella voi muodostaa kilpailurikkomuksen.

Kilpailulainsäädäntö suojaa kilpailua kolmella tavalla:

- kieltämällä kilpailijoiden kesken tehtävät sopimukset ja kilpailua estävät järjestelyt toimittajien ja asiakkaiden kesken, kuten on tarkemmin selostettu kohdassa 1.1
- kieltämällä hallitsevan markkina-aseman väärinkäytön, kuten on selostettu kohdassa 1.2
- valvomalla yritysten hankintaa ja myyntiä sekä muita yhteisyritysten muotoja (fuusioiden valvonta), kuten on selostettu kohdassa 1.3.

1.1 Kartellirikkomukset

Vakavimpia lainvastaisia kartellirikkomuksia ovat

- hintasopimukset
- sopimukset markkinaosuuksista
- sopimukset tuotantokapasiteetista
- maantieteellisten markkina-alueiden jakaminen
- asiakkaiden jakaminen
- asiakkaan jälleenmyyntihinnan saneleminen tai sääteleminen.

Kiellettyjä ovat kaikenlaiset yhteiset toimet, epäviralliset keskustelut tai ”herrasmies-sopimukset”, joiden tarkoituksena on rajoittaa kilpailua tai joilla voi olla kilpailua rajoittava vaikutus. Henkilöstö ei saa antaa edes sellaista vaikutelmaa, että se on mukana tämäntyyppisessä toiminnassa. Kilpailtaessa sopimuksista yksityissektorilla tai julkisella sektorilla yhteistyö muiden tarjousentekijöiden kanssa ei ole pelkästään kilpailurikkomus, vaan se on rikos. Lakiosastolta on kysyttävä neuvoa aina, kun solmitaan tai harkitaan sopimusta kilpailijan kanssa, vaikka sopimuksen aihe ei kuuluisi sille alueelle, jolla Bayer ja toinen osapuoli kilpailevat.

Toimialajärjestöjen tapaamiset tarjoavat tilaisuuden tavata kilpailijoita ja keskustella yhteisesti kiinnostavista asioista. Se on täysin laillista edellyttäen, että kilpailulainsäädännön asettamia rajoituksia noudatetaan. Tämän vuoksi henkilöstön tulisi yleensä kysyä neuvoa lakiosastolta ennen näihin kokoontumisiin osallistumista.

Markkinatietojen käsittelyssä tulee noudattaa varovaisuutta. Markkinatutkimukset ovat välttämättömiä ja tietenkin pääsääntöisesti laillisia. Kaikki tiedonkeruumenetelmät, kuten tietyt organisoidut markkinatietojärjestelmät, eivät kuitenkaan sovellu tähän tarkoitukseen. Kilpailijoiden kanssa tehtävä ”benchmarking” on myös periaatteessa sallittua. Kaikissa tapauksissa on kuitenkin noudatettava tiettyjä yhteisesti hyväksytyjä sääntöjä, jotka varmistavat, että kilpailulainsäädännön näkökulmasta arkaluotoiset tiedot annetaan riittävän anonyymisti siten, ettei niiden alkuperää voi tunnistaa ja etteivät ne voi vaikuttaa markkinoiden senhetkiseen kehitykseen. Kilpailijoiden kesken ei esimerkiksi saa vaihtaa tietoja asiakassuh-teista, hinnoista, tulossa olevista hinnanmuutoksista tai muista vastaavista seikoista. Omia laskelmia, kapasiteettitietoja tai suunnitelmia ei saa myöskään paljastaa kilpailijoille.

Kilpailulain edellytykset on myös huomioitava, kun neuvotellaan sopimusehdoista Bayerin ollessa asiakas tai tavarantoimittaja. Lausekkeet, jotka vaikuttavat jälleenmyyntihintoihin, rajoittavat käyttöä tai jälleenmyyntiä sekä yksinoikeusjärjestelyt on aina tarkistettava lakiosastolla.

1.2 Markkina-aseman väärinkäyttö

Hallitseva markkina-asema ei sinänsä ole laitonta edellyttäen, että se on omien saavutusten tulosta. Lisäksi patentit antavat laillisesti suojattuja yksinoikeuksia määrääjäksi. Yrityksellä on hallitseva markkina-asema silloin, kun sillä ei ole merkittävää kilpailua kyseisellä markkina-alueella. Hallitsevassa markkina-asemassa olevien yritysten toimintaa säätelee tiukka kilpailulainsäädäntö, jonka tarkoituksena on tasapainottaa kilpailun puutetta. Hallitsevaa markkina-asemaa ei saa käyttää väärin eli sitä ei saa hyödyntää menettelytavoilla, jotka olisivat mahdottomia toteuttaa tai vähintään epärealistisia todellisessa kilpailutilanteessa.

Hallitsevassa markkina-asemassa olevat yritykset eivät saa tietoisesti myydä halvemmalla kuin kilpailijat tavoitteena ajaa nämä ulos markkinoilta. Ne eivät myöskään saa tehdä asiakassopimuksia, joihin sisältyvät sopimus-

ajat, yksinoikeusjärjestelyt, alennukset tai pakettihinnat tekevät kilpailijoille mahdottomaksi samasta asiakkaasta kilpailemisen. Yritykset eivät myöskään saa väärinkäyttää hallitsevaa markkina-asemaa asiakassuhteissaan, esimerkiksi vaatimalla hintoja, jotka eivät ole taloudellisesti perusteltuja. Bayerin henkilöstön on aina kysyttävä neuvoa lakimieheltä, jos on epäilystä, että tiettyihin toimenpiteisiin ryhdytään tai tiettyjä ehtoja vaaditaan hallitsevasta markkina-asemasta johtuen.

1.3 Yritysfuusioiden liittyvien ohjesääntöjen noudattaminen

Yrityksen osien myyntiin, yritysostoihin ja yhteisyritysten muodostamiseen tarvitaan yleensä kotimaisten ja ulkomaisten kilpailuviranomaisten hyväksyntä, kun sopimuksen arvo ylittää tietyn rajan. Asianmukaisten rekisteröintivaatimusten noudattamatta jättäminen voi johtaa ankariin sakkoihin ja sopimuksen mitättömäksi julistamiseen. Lakiosasto on otettava mukaan jo varhaisessa suunnitteluvaiheessa ja siten varmistettava, että rekisteröintivaatimukset tulevat huomioiduksi.

2. Olemme sitoutuneet rehelliseen liiketoimintaan – ei korruptiota

→ Bayer ei suvaitse
korruptiota.

Korruptio on avoimen kilpailun vastaista ja vahingoittaa yrityksen taloudellista tilannetta ja mainetta. Lisäksi monissa maissa korruptiota pidetään rikoksena riippumatta siitä, onko itse teko tapahtunut kyseisen maan lainsäädännön piirissä vai toisessa maassa.

Tämän vuoksi Bayerin henkilöstöä kielletään ankarasti vaikuttamasta **laittomin** keinoin liikekumppaneihin esimerkiksi palvelusten, lahjojen tai muiden etujen avulla missään päin maailmaa. Tämä sääntö koskee erityisesti kanssakäymistä viranomaisten tai muiden julkisten laitosten edustajien kanssa.

Bayer ei hyväksy liikesopimuksia, joilla rikotaan lakia tai yrityksen sääntöjä myöntämällä tai hyväksymällä henkilökohtaisia palveluksia, vaikka liiketoimintaa saatettaisiin menettää tämän tuloksena. Mahdollinen lisätulo tai liikevoitto ei oikeuta laittomia liiketoimia. Tämä koskee poikkeuksetta koko Bayer-konsernia. Kenelläkään Bayerin henkilöstöön kuuluvalla – riippumatta siitä, missä maassa hän on töissä – ei ole oikeutta rikkoa lakia tai yrityksen toimintaperiaatteita.

Etuna pidetään kaikkia lahjoja, myös epäsuoria lahjoja (esimerkiksi ystäville, sukulaisille tai järjestöille). Niihin kuuluvat esimerkiksi rahalahjat, kutsut tapahtumiin, lentoliput, hotelliyöpymiset, ystävien tai sukulaisten palkkaaminen, henkilökohtaiset erityispalvelukset ja jopa kalliin ruuan ja juoman tarjoaminen.

Lahjojen antamisen tai vastaanottamisen on tapahduttava lainmukaisesti ja Bayerin sisäisiä ohjeita noudattaen. Tiukempia sääntöjä ja lakeja (esimerkiksi lääketeollisuusyhdistysten ohjeet) tulee aina noudattaa.

Bayerin henkilöstö ei saa missään olosuhteissa vaatia henkilökohtaisia lahjoja. Se ei myöskään saa tarjota tai myöntää rahalahjoja tai rahalahjaa vastaavia lahjoja kenellekään viranhaltijalle.

Kanssakäymisessä liikekumppaneiden kanssa henkilöstön on vältettävä antamista tai vastaanottamista lahjoja sopimuksesta neuvoteltaessa, sitä tehtäessä tai täytäntöön pantaessa. Annetun tai vastaanotetun lahjan on oltava tavanomainen sekä lahjan antajaa että vastaanottajaa koskevien lakien mukaan. Lakiosastoon on otettava yhteyttä, jos asiasta on epävarmuutta.

3. Olemme sitoutuneet kestävän kehityksen periaatteeseen – ei riskejä ihmisen terveydelle ja ympäristölle

→ Bayer on toiminnoissaan hyvin tietoinen yrityksen tavoitteesta suojella ympäristöä ja kaikkien niiden terveyttä ja turvallisuutta, jotka ovat tekemisissä tuotteidemme kanssa. Tämä on hyvin tärkeää tavallemme toimia.

Bayer kehittää ja markkinoi tuotteita ja palveluita, joiden tarkoituksena on auttaa ihmisiä. Tätä toteuttaessaan Bayer tunnustaa nykyisten ja tulevien sukupolvien taloudellisten, ekologisten ja sosiaalisten tarpeiden täyttämiseen liittyvät velvollisuutensa. Olemme toisin sanoen sitoutuneet kestäväan kehitykseen.

3.1 Tuotehuolto ja geenitekniiikan rajat

Tuotteiden oikean käytön varmistamiseen tarvitaan tuotteen koko elinkaaren seuranta. Mahdollisten riskien selvittäminen vastuullisesti on erittäin tärkeää. Kun johonkin tuotteeseen liittyvä mahdollinen riski havaitaan, tuotevalvonnasta vastuussa oleville henkilöille ilmoitetaan välittömästi, vaikka riski liittyisi kolmannen osapuolen tuotteeseen. Tuotteen ostajaa on varoitettava kaikista tuotteen käyttöön liittyvistä riskeistä, ja kaikissa tuotteissa on oltava tarvittavat varoitusmerkinnät.

Tärkeä osa tuotteen tai uuden teknologian kehitystä on tuotteeseen tai uuteen teknologiaan, esimerkiksi bioteknologiaan, liittyvien mahdollisten riskien arviointi.

Bayer pitää geeniteknologiaa keskeisenä menetelmänä uusien tuotteiden kehittämisessä ja ongelmien ratkaisussa. Geeniteknologiaa on käytettävä tietoisena siitä vastuusta, joka meillä on ihmisten turvallisuudesta ja ympäristön suojelusta. Kaikkia lain määräyksiä on noudatettava. Geeniteknologian parissa tehtävää työtä ohjaavat eettiset arvot ja etenkin kunnioitus elämää ja ihmisarvoa kohtaan. Siksi Bayer ei käytä geeniteknologiaa ihmisen perimään liittyvässä työssä, eikä osallistu kloonauksyrityksiin. Henkilöstö ei saa osallistua tällaisiin projekteihin tai antaa tietämystään tällaisten projektien käyttöön.

Säännelyjen tuotteiden suhteen (mukaan lukien lääkevalmisteet ja kasvinsuojeluaineet) henkilöstön on noudatettava asianomaisia lakeja, jotka liittyvät tällaisten tuotteiden valmistamiseen, testaamiseen, säilyttämiseen, tuontiin, vientiin tai kaupallistamiseen.

Kaikkia lakeja ja määräyksiä on myös noudatettava vaarallisia aineita käsiteltäessä. Kiellettyjä aineita ei saa valmistaa tai tuoda yrityksen tiloihin.

3.2 Ympäristönsuojelu

Me haluamme antaa tärkeän panoksemme kestäväan kehitykseen käyttämällä resursseja tehokkaasti. Energian ja raaka-aineiden kulutuksen vähentäminen tuotannossa ja päästöjen rajoittaminen vaativat kaikkien mahdollisuuksien hyödyntämistä prosessien optimoimisessa.

Ilman, veden ja maaperän käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on yleensä luvanvaraista. Siksi henkilöstön, joka on tekemisissä tuotantolaitosten rakentamisen ja toiminnan kanssa, on noudatettava lupien hakemiseen ja saamiseen liittyviä paikallisia määräyksiä.

3.3 Tehdasturvallisuus

Teollisuuslaitokset vaativat huolellista suunnittelua sekä säännöllisiä, järjestelmällisiä tarkastuksia ja huoltoja, jotta vältetään toimintahäiriöt, onnettomuudet, päästöt ja vaaratilanteet. Tuotannon henkilöstö on koulutettava perusteellisesti, heille on annettava tarkat työohjeet ja heitä pitää valvoa asianmukaisesti.

3.4 Työterveys ja -turvallisuus

Henkilöstön terveyden ylläpito on kaikkien etu – niin henkilöstön itsensä kuin yrityksenkin. Onnettomuuksien ja sairauksien ehkäisyssä linjaorganisaation esimiehet saavat tukea työter-

veydenhuollon henkilöstöltä ja turvallisuudesta vastaavilta, jotka pyrkivät ylläpitämään ja parantamaan henkilöstön turvallisuutta ja edistämään heidän terveyttään.

Työterveys- ja työsuojelumääräykset auttavat tämän varmistamisessa. Koko henkilöstö on vastuussa työpaikan työturvallisuudesta. Joskus onnettomuuksia sattuu, koska ihmiset tulevat ajan myötä varomattommiksi.

Erityistä varovaisuutta on noudatettava mahdollisia vaaranaiheuttajia käsiteltäessä. Koko henkilöstön on noudatettava kaikkia turvallisuusmääräyksiä tarkasti ja jatkuvasti omissa työpisteissä oman etunsa vuoksi sekä työtovereidensa ja koko yrityksen edun vuoksi.

Kun jotakin tapahtuu, vastuullisten esimiesten ja turvallisuusvastuuhenkilöiden on välittömästi tiedotettava asiasta terveydestä, turvallisuudesta ja ympäristösuojelusta vastuussa oleville yrityksessä. Tätä tarkoitusta varten luodun Bayerin varhaisen varoitussuojelun (Bayer Emergency Response System, BayERS) käyttö on pakollista.

4. Olemme sitoutuneet noudattamaan ulkomaankauppaa koskevia lakeja – ei vientirikkomuksia

→ Bayer on sitoutunut noudattamaan kaikkia kotimaisia ja kansainvälisiä kauppaa koskevia lakeja. Bayer tukee kansainvälisen yhteisön pyrkimyksiä estää kemiallisten, biologisten ja ydinaseiden ja niiden käyttömekanismien valmistus ja levittäminen sekä taistella kansainvälistä terrorismia vastaan.

Bayer osallistuu myös aktiivisesti kansainvälisiin hankkeisiin, joiden tarkoituksena on estää laittomien aineiden valmistus niiden esiasteiden valvonnan avulla.

Koko henkilöstön on noudatettava kotimaisten ja kansainvälisten lakien rajoituksia ja kieltoja, jotka koskevat niissä mainittujen tuotteiden, teknologioiden ja palveluiden kauppaa. Henkilöstön on myös kunnioitettava kauppaan liittyviä kieltoja ja rajoituksia, jotka ovat osa kansainvälisiä kauppasaartoja ja kansainvälisiä pyrkimyksiä taistelussa terrorismia vastaan. Näihin sisältyvät myös maksut ja muut pääoman siirrot sekä Yhdysvaltojen ja muiden maiden jälleenvientiin liittyvä valvonta. Henkilöstön tulee pidättäytyä kaikesta liiketoiminnasta, jossa tuotteen käytön tai sen jakelun laillisuudesta on epäilyksiä.

5. Olemme sitoutuneet turvaamaan tasapuoliset mahdollisuudet osakekaupassa – ei laitonta sisäpiirikauppaa

→ Jokaisen bayerlaisen on lain mukaan pidettävä salassa kaikki yritystä koskeva julkaisematon sisäpiiritieto, joka voi vaikuttaa sen osakehintaan.

Sisäpiiritiedon käyttö henkilökohtaisen tai muiden hyödyn tavoittelemiseksi on kielletty. Yleisiä esimerkkejä sisäpiiritiedosta ovat tieto aiotusta yrityksen osien myynnistä, ulkopuolisten yritysten hankinnasta, yhteisyritysten muodostamisesta, avaintuotteisiin liittyvistä uusista löydöksistä tai erityistieto vielä julkaisemattomasta liiketoiminnan kehityksestä.

Sisäpiirikauppaa koskevat lait kieltävät osakekaupan, joka perustuu julkaisemattomaan tietoon tai tällaisen tiedon välittämiseen kolmansille osapuolille. Toisin sanoen henkilöstö ei saa välittää julkaisematonta tietoa kolmansille osapuolille, olivatpa nämä Bayerin henkilöstöä tai ulkopuolisia henkilöitä. Tarpeellisten tietojen välittäminen on mahdollista, jos kohtuullisten varotoimien avulla varmistetaan, että tieto pysyy luottamuksellisena eivätkä kolmannet osapuolet voi anastaa sitä.

6. Olemme sitoutuneet

kirjaamaan tiedot asianmukaisesti ja raportoimaan talousasioista läpinäkyvästi – ei petoksia

→ Sisäisen kontrollijärjestelmän avulla on huolehdittava yrityskokonaisuuden tärkeimpien liiketoimintaprosessien asianmukaisesta dokumentoinnista ja riittävän valvonnan kautta varmistettava, että kirjanpilotapahtumat on kirjattu kokonaan ja virheettömästi.

Tiedostojen on siksi oltava kattavia, hyvässä järjestyksessä ja helposti ymmärrettäviä. Kaikki asiakirjat ja tiedostot on säilytettävä siten, että sijaisena toimiva voi käyttää niitä milloin tahansa. Henkilöstön on säilytettävä asiakirjat niin kauan kuin lakisääteiset ja yrityksen sisäiset määräykset sitä vaativat, eikä asiakirjoja saa koskaan hävittää, jos ne liittyvät mahdolliseen tai jo vireillä olevaan viranomaismenettelyyn tai oikeudenkäyntiin.

Kaikki kirjeenvaihtoon liittyvät viestit (kirjeet, faksit, sähköpostit tai jopa suullinen kommentti) on välitettävä hyvien käytössääntöjen mukaisesti, ja niiden on oltava sisällöltään selkeitä ja johdonmukaisia, jotta ne voidaan

esittää tai luovuttaa kolmannelle osapuolelle (kuten tarkastajille, oikeusistuimelle, muille viranomaisille tai auktorisoiduille tilintarkastajille). Sopimattomat, epäselvät, puutteelliset tai kiireessä tehdyt yritykseen liittyvät kommentit saattavat olla äärimmäisen vahingollisia, koska ne voidaan tulkita väärin tai niitä voidaan käyttää väärin tai asiayhteydestään irrotettuina. Henkilöstön on oltava kohtelias ja tehokas käyttäessään sähköpostia tai muuta suoraa kommunikointitapaa. Sähköpostien määrä tulisi pitää mahdollisimman pienenä.

Tarkan ja oikea-aikaisen taloudellisen raportoinnin varmistamiseksi on tärkeää noudattaa seuraavia ohjeita:

Kaikki kirjanpidollisesti tärkeät tiedot on dokumentoitava kattavasti ja virheettömästi ja kirjaukset kirjanpitoon on tehtävä sen mukaisesti. Yrityksen kirjanpitotietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen on vastattava kattavasti ja tarkasti kaikkia liiketoiminta-tapahtumia ja annettava oikea ja asianmukainen kuva yrityksen varallisuudesta.

Jos henkilön työtehtäviin kuuluu esittää julkistettavaksi tarkoitettuja taloudelliseen raportointiin vaikuttavia tietoja, hänen velvollisuutensa on varmistaa, että tiedot ovat kattavia ja virheettömiä. Henkilön on välittömästi ilmoitettava esimiehelleen tai vastuunalaiselle Compliance Officerille, jos on pienintäkään epäilystä siitä, onko liiketoimintatapahtumat esitetty oikein taloudellisessa raportoinnissa.

Bayer esittää osakkeenomistajille, analyytikoille, sijoittajayhteisöille, tiedotusvälineiden edustajille ja suurelle yleisölle säännöllisiä ja oikea-aikaisia raportteja yrityksen tilanteesta ja liiketoiminnan merkittävistä muutoksista taatakseen toimintansa mahdollisimman suuren läpinäkyvyyden. Bayer noudattaa raportoinnissaan saksalaisessa konsernien johtamis- ja hallintojärjestelmässä (German Corporate Governance Code) määriteltyjä ohjesääntöjä, joiden mukaan se tiedottaa osakkeenomistajilleen neljästi vuodessa yrityksen taloudellisesta tilanteesta, liiketoiminnan tuloksista ja kassavirroista. Vuosittainen tilinpäätös julkistetaan 90 päivän kuluessa tilikauden päättymisestä.

Bayer hyödyntää myös Internetiä, jonka avulla se tarjoaa kiinnostuneille viimeisimmät tiedot konsernista. Bayerin nettisivustoon sisältyy

talouskalenteri, joka sisältää tiedot tärkeistä julkistamis- ja tapahtumapäivämääristä, esimerkiksi vuosikertomuksen ja väliraporttien julkistamisen ja yhtiökokouksen ajankohdat.

Bayer kohtelee kaikkia osakkeenomistajia ja tärkeimpiä kohdeyleisöjä tasa-arvoisina julkistaessaan viiveettä kaikki tiedot ja ilmoitukset muutoksista. Osakkeenomistajat saavat myös oikea-aikaista tietoa Bayerin Saksan ulkopuolella julkistamista tiedoista niihin sovellettavien ulkomaisten pääomamarkkinasäännösten mukaisesti.

7. Olemme sitoutuneet oikeudenmukaisiin ja toisia kunnioittaviin työolosuhteisiin – ei syrjintää

→ Ketään ei saa kohdella epäoikeudenmukaisesti, asettaa epäedulliseen asemaan, suosia, häiritä tai syrjiä rodun, ihonvärin, kansallisuuden, syntyperän, uskonnon, sukupuolen, iän, fyysisten ominaisuuksien, ulkonäön tai sukupuolisen suuntautumisen vuoksi.

Jokaisella on oikeus suojautua syrjinnältä ja häirinnältä niin Bayer-konsernin sisällä kuin ulkopuolisissa kontakteissa.

Bayer edellyttää henkilöstöltään ystävällisyyttä, tasapuolisuutta sekä oikeudenmukaista ja kunnioittavaa toimintatapaa kollegojen ja kolmansien osapuolten kanssa, mukaan lukien asiakkaat, tavarantoimittajat ja viranomaiset. Näin toimimalla henkilöstö suojelee myös aktiivisesti Bayerin hyvää mainetta.

Vastuu näiden käyttäytymissääntöjen noudattamisesta on koko henkilöstöllä eikä pelkästään esimiehillä. Sääntöjen vastaista toimintaa ei suvaita. Kaikista ristiriidoista on kerrottava esimiehelle, henkilöstöosastolle tai vastuulliselle Compliance Officerille, joka ryhtyy tarvittaviin toimiin ongelmien ratkaisemiseksi ja tilanteen toistumisen estämiseksi.

8. Olemme sitoutuneet

suojaamaan omien ponnistuksiemme tulokset ja kunnioittamaan muiden laillisesti tunnustettuja oikeuksia – emme loukkaa omaa tai muiden aineetonta omaisuutta

→ Tieteelliset tutkimustulokset ja tekninen kehitystyö ovat arvokasta omaisuuttamme.

Keksinnöt, patentit ja muu aineeton omaisuus ovat ”palkinto” ponnistuksistamme ja panostuksestamme tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Ne ovat erittäin tärkeitä yrityksemme tulevaisuuden kannalta, samoin kuin ovat tuotemerkkimme, joiden arvo on joissakin tapauksissa hyvin merkittävä ja jotka ovat tulosta vuosikymmenten ponnistuksista ja panostuksesta markkinointiin. Siksi on huolehdittava erityisen hyvin siitä, että oikeutemme tähän hankkimaamme omaisuuteen on asianmukaisesti suojattu.

Liikesalaisuuksia tai uutta tietoa ei saa antaa kolmansille osapuolille saati julkistaa ilman asianmukaista laillista suojaa. Samaa varovaisuutta on noudatettava yrityksen intranetissä julkaistavan tiedon suhteen.

Henkilöstö ei saa hankkia tai myydä Bayerin aineetonta pääomaa (esimerkiksi patentit, merkit, etenkin tavaramerkit, hyödyllisyysmallit ja mallisuoja, tekijänoikeudet) tai solmia sopi-

musta tai muuten käyttää harkinnanvaraista määräysvaltaa tällaiseen omaisuuteen nähden ilman näistä asioista vastuussa olevan konserniyksikön (Law, Patents & Licensing) selvää kirjallista lupaa.

Varovaisuutta on noudatettava, jotta aineetonta pääomaa ei siirry tahattomasti yritykseen liittyvien tietojen huolimattoman julkisen käsittelyn vuoksi, esimerkiksi työskenneltäessä kannettavalla tietokoneella yleisissä tiloissa tai epävirallisten lausuntojen tai esitysten yhteydessä. Liiketoimintaan liittyvät tiedot on suojattava estämällä kolmansien osapuolten luvaton pääsy niihin. Henkilöstö ei saa kopioida liiketoimintaa koskevia papereita tai tiedostoja muuten kuin työhön liittyviin tarkoituksiin.

Henkilöstön on kunnioitettava kolmansien osapuolten voimassa olevia, laillisesti tunnustettuja teollisoikeuksia, eikä niitä saa käyttää ilman omistajan lupaa.

9. Olemme sitoutuneet pitämään konsernin ja henkilökohtaiset edut erillään – ei eturistiriitoja

→ **Henkilöstön on pidettävä omat edut erillään Bayerin eduista.**

Henkilöstön ensisijainen tehtävä on etenkin työaikana edistää Bayer-konsernin etuja. Eturistiriitoja tai edes vaikutelmaa mahdollisesta eturistiriidasta on vältettävä. Seuraavassa on lista tyypillisistä ristiriitatilanteista. Mahdollisessa ristiriitatilanteessa henkilöstön on käännyttävä esimiehen puoleen.

- Henkilöstöä koskevat päätökset:
Henkilökohtaiset edut tai henkilösuhteet eivät saa vaikuttaa henkilöstöä koskeviin päätöksiin.
- Liikesuhteet kolmansien osapuolten kanssa:
Liikesuhteisiin kolmansien osapuolten kanssa saavat vaikuttaa vain objektiiviset kriteerit (esimerkiksi hinta, laatu, luotettavuus, tekninen taso, tuotteen sopivuus, kestävä ja hyvä liikesuhde). Henkilösuhteet, henki-

lökohtaiset edut tai aineellinen tai aineeton henkilökohtainen hyöty eivät saa koskaan vaikuttaa sopimuksen solmimiseen, jatkamiseen tai irtisanomiseen kolmannen osapuolen kanssa. Bayerille tavaroita tai palveluita toimittavia yrityksiä, joita johtaa Bayerin henkilöstöön kuuluva tai hänen läheinen sukulaisensa, on arvioitava tarkasti.

- Bayerin tavarantoimittajien tai muiden liikekumppaneiden kanssa omiin tarkoituksiin solmittavat sopimukset:
Jos Bayerilla työsuhteessa oleva haluaa tehdä henkilökohtaisen tavaratilauksen tai muun liikesopimuksen sellaisen henkilön tai yrityksen kanssa, jolla on jo liikesuhde Bayerin kanssa, ja kyseinen henkilö voi tehtävässään vaikuttaa joko suoraan tai epäsuorasti Bayerin liikesuhteeseen kyseessä olevan tavarantoimittajan tai muun liikekumppanin kanssa, hänen on etukäteen ilmoitettava asiasta esimiehelleen ja saatava esimiehen lupa ennen sopimuksen solmimista.
- Bayerin henkilöstön palvelujen käyttö omiin tarkoituksiin:
Esimiehet ja päälliköt eivät saa käyttää väärin valtaansa hyödyntääkseen Bayerin henkilöstön palveluja omiin tarkoituksiinsa.

- Bayerin omaisuuden käyttö (esimerkiksi laitteet, tavarat, ajoneuvot, toimistotarvikkeet, asiakirjat, tiedostot ja tiedontallennusvälineet):

Henkilöstö ei saa käyttää Bayerin omaisuutta omiin tarkoituksiinsa eikä viedä tavaroita pois yrityksen tiloista ilman esimiehen selvää lupaa. Vastaavasti tietoja, ohjelmia tai yrityksen papereita ei saa kopioida tai viedä pois yrityksen tiloista ilman lupaa.

- Internetin ja sähköpostijärjestelmän käyttö: Bayer tarjoaa henkilöstölleen Internet-yhteyden ja sähköisen viestinnän työkäyttöön. Vain satunnainen ja vähäinen Internet-yhteyden käyttö omiin tarkoituksiin on sallittua taukojen aikana. Tämä lupa voidaan peruuttaa milloin tahansa. Internetin yksityiskäytön on oltava tiukasti rajoitettua kestoltaan eikä se saa häiritä henkilön työtehtäviä. Internetin yksityiskäyttö on konsernin ohjesäännön määräysten alaista. Bayerin sähköpostijärjestelmä on tarkoitettu vain työkäyttöön. Sähköpostijärjestelmää ei saa käyttää omiin tarkoituksiin.

- Bayerin ulkopuoliset työsuhteet: Jokaisen, joka aikoo ottaa vastaan Bayerin ulkopuolisia toimeksiantoja, vaikka vain freelance-pohjalta, tai aikoo perustaa oman

yrityksen, on ilmoitettava tästä esimiehelleen. Tämä koskee etenkin tehtäviä sellaisissa yrityksissä, joilla saattaa olla liikesuhde Bayerin kanssa tai jotka ovat sen kilpailijoita.

- Henkilöstön osallistuminen poliittisten puolueiden tai muiden yhteiskunnallisten tai poliittisten instituutioiden toimintaan: Bayer suhtautuu myönteisesti henkilöstön vapaaehtoiseen toimintaan tällaisissa järjestöissä edellyttäen, että osallistuminen ei vaikuta heidän työsuoritukseensa Bayerilla.
- Henkilöstön omien näkemysten julkinen esittäminen: Esittäessään omia näkemyksiään julkisuudessa henkilöstö ei saa antaa vaikutelmaa, että nämä näkemykset edustavat yrityksen näkemyksiä.

10. Olemme sitoutuneet toimimaan yhteistyössä viranomaisten kanssa – ei väärää tietoa

→ Bayer pyrkii yhteistyöhön ja avoimuuteen asioidessaan viranomaisten ja valtion laitosten kanssa puolustaen samalla omia oikeuksiaan.

Henkilöstön, joka on vastuussa yritysinformaation keräämisestä ja välittämisestä arvopaperimarkkinoita valvoville ja muille liiketoimintaa sääteleville viranomaisille tai julkisiin tiedonantoihin, on annettava tiedot kattavina, avoimesti, todenmukaisina, ajallaan ja ymmärrettävässä muodossa.

Lakiosastolle on ilmoitettava välittömästi, jos henkilöstöön ottaa yhteyttä viranomainen, kuten poliisi tai yleisen syyttäjän toimisto, jonka tehtävänä on tutkia mahdollisia lainrikkomuksia tai syyttää lainrikkokijia. Tiedot annetaan ja asiakirjat toimitetaan yhteistyössä lakiosaston kanssa.

Miten tämä ohjelma vaikuttaa kunkin bayerlaisen päivittäiseen työhön?

→ Bayerin koko henkilöstön on noudatettava hyvän liiketavan ohjelmaa. Sen tarkoituksena on suojella sekä yritystä että henkilöstöä.

Tämä ohjelma määrittää sen toimintakehyksen, jonka puitteissa Bayerin henkilöstö voi toimia luottavaisesti ja joka hyödyttää henkilöstöä suoraan muun muassa suojelemalla sitä syrjinnältä ja vakiinnuttamalla säännöt työturvallisuudelle. Ohjelman noudattaminen on siksi henkilöstön etujen mukaista sekä yksilöinä että Bayerin menestyksen tärkeinä edistäjinä, sillä tästä menestyksestä hyötyy koko henkilöstö.

Koko henkilöstöä pyydetään arvioimaan omia toimintatapojaan hyvän liiketavan ohjelmassa esitettyjen sääntöjen valossa ja varmistamaan, että näitä sääntöjä noudatetaan. Ohjeiden noudattaminen on sisällytetty itsestäänselvytenä kunkin henkilön suorituksen arviointiin.

On muistettava, että tässä mainituista asioista on tarkemmat lait sekä sisäiset ohjeet. Henkilöstön on tutustuttava omaan vastuualueeseensa sovellettaviin lakeihin ja sisäisiin sääntöihin sekä noudatettava näitä lakeja ja sääntöjä

päivittäisessä työssään. Kaikki epäselvyydet on selvitettävä. Bayer tarjoaa henkilöstölleen pääsyn kaikkiin tarvittaviin tietolähteisiin ja neuvontaan, jotta voidaan estää lain tai yrityksen määräysten rikkominen. Hyvän liiketavan ohjelmassa esitetyt säännöt menevät kaikkien esimieheltä saatujen ohjeiden edelle, jotka ovat ristiriidassa ohjelman sääntöjen kanssa.

Esimieheltä saatavan tuen lisäksi intranetin kautta voi tarkastella ohjeita tietolähteistä (kuten MARGO-tietokannasta), ja neuvoja saa vastuunalaiselta Compliance Officerilta ja asiantuntijaosastoilta, kuten lakiosastolta sekä sisäisestä tarkastuksesta (Corporate Auditing) ja sisäisestä turvallisuudesta (Corporate Security) vastaavilta osastoilta.

Lisätietoa on saatavilla intranetissä kohdasta Tietoa yrityksestä / Bayer Suomessa / Bayerin hyvän liiketavan ohjelma.

Jokaisen esimiehen on organisoitava oma vastuualueensa siten, että hyvän liiketavan ohjelmaan sisältyvien sääntöjen ja sovellettavien lakien noudattaminen voidaan varmistaa. Esimiesten tulee informoida etenkin omalla vastuualueellaan sovellettavista säännöistä sekä varmistaa, että niitä noudatetaan. Ongelmiin on puututtava aktiivisesti niiden selvittämiseksi.

Jokaisen esimiehen odotetaan olevan esimerkkinä omalla vastuualueellaan toimimalla rehellisesti ja varmistamalla, että sääntöjen noudattaminen on sisäistetty olennaisena osana yrityskulttuuria.

Henkilöstön on ilmoitettava välittömästi kaikista hyvän liiketavan ohjelman vastaisista rikkomuksista.

Hyvän liiketavan ohjelman vastaisista rikkomuksista on ilmoitettava välittömästi vastaavalle Compliance Officerille tai sisäisestä tarkastuksesta vastaavalle osastolle (Corporate Auditing). Ilmoituksen voi tehdä myös omalle esimiehelleen tai lakiosastolle.

Kun henkilöstö epäilee korruptiota tai yrityksen omaisuuden tai varojen tahallista väärinkäyttöä, kuten kavallusta, petosta, luottamuksen pettämistä tai lahjusten antamista tai vastaanottamista, henkilöstön on ilmoitettava asiasta viipymättä suoraan sisäisestä tarkastuksesta vastaavalle osastolle.

Tällaisen tiedon ilmoittaminen välittömästi auttaa yritystä välttämään vakavammat lisävahingot tai ainakin lieventämään vahinkoa. Tämän vuoksi henkilöstön tulee ilmoittaa tällaiset

tiedot edellä mainituille henkilöille ja osastoille, koska ne pystyvät parhaiten ryhtymään tarvittaviin laillisiin toimiin.

Ilmoituksen epäilyistä rikkomuksista voi tehdä myös nimettömänä esimerkiksi sitä varten tarkoitettuun puhelinnumeroon.

Yritys takaa, ettei henkilöstö joudu epäedulliseen asemaan tehtyään hyvässä tarkoituksessa ilmoituksen mahdollisesta rikkomuksesta. Jos ilmoituksen tehnyt henkilö on itse osallisena rikkomuksessa, yhtiö harkitsee rankaisutoimia määritellesään, onko ilmoitus ja mahdollisen rikkomuksen tutkinnassa annettu apu auttanut yhtiötä välttymään vahingoilta.

Miten ohjelman noudattamisen valvonta on järjestetty Bayerissa?

→ Bayer AG:n hallitus nimittää Bayer AG:n lakimiehen toimimaan konsernin Compliance Officerina. Tässä tehtävässä hän raportoi suoraan Bayer AG:n hallitukselle.

Lisäksi konserniyritykset Bayer AG, Bayer HealthCare AG, Bayer CropScience AG, Bayer MaterialScience AG, Bayer Business Services GmbH ja Bayer Technology Services GmbH* ja maaorganisaatiot nimittävät omat Compliance Officerinsa. Liiketoimintayksiköt Bayer HealthCare, Bayer CropScience ja Bayer MaterialScience nimittävät kullekin toimintayksikölleen myös maakohtaiset Compliance Officerinsa, jotka raportoivat vastaavien konserniyritysten Compliance Officerille. Kuhunkin maahan nimitetyt Compliance Officerit muodostavat hyvän liiketavan ohjelman noudattamista valvovan elimen, jonka puheenjohtajana toimii kyseisen maan johtaja ”Senior Bayer Representative”.

Compliance Officereiden päävastuuna on

- tarjota neuvoja
- arvioida riskejä

- järjestää koulutusta
- luoda viestintäkanavat epäiltyjen rikkomusten ilmoittamista varten
- tutkia oletettuja rikkomuksia ja auttaa päättämään rikkomukseen osallistuneiden henkilöiden mahdollisista rankaisutoimista
- järjestää tarkastuksia, jotka liittyvät
  - a) mahdollisiin rikkomuksiin
  - b) aihealueisiin, jotka on tunnistettu riskinarvioinnissa
- esittää organisatorisia muutoksia, jotka on havaittu tarpeellisiksi rikkomusten tutkinnan yhteydessä
- laatia ja toimittaa raportteja (yksittäistapauksista ja koko vuoden toiminnasta).

Bayer varmistaa hyvän liiketavan ohjelman toteutumisen luomalla siihen tarvittavan järjestelmän ja resurssit.

Hyvän liiketavan ohjelman toteutumista ja tehokkuutta arvioidaan säännöllisesti. Jatkuvan seurannan sekä säännöllisen arvioinnin ja raportoinnin avulla varmistetaan ohjelman jatkuva kehitys. Lisäksi sisäisen tarkastuksen osasto arvioi ohjelman tehokkuutta konsernin hyvän liiketavan noudattamista valvovan komitean (Group Compliance Committee) puolesta.

*Lisätietoja Currenta GmbH & Co. OHG:ta ja sen tytäryrityksiä koskevista erityisjärjestelyistä on sivulla 26.

Julkaisija

Bayer AG, Law & Patents
51368 Leverkusen, Saksa
lokakuu 2008

Yhteystiedot henkilöstön nimettömiä ilmoituksia varten

puh. 00 800 15 15 17 00 (ilmainen)
s-posti: bayerhotline@heuking.de

Tietoa hyvän liiketavan ohjelmasta intranetissä

Compliance Officerit ja paikalliset yhteystiedot ovat intranetissä osoitteessa:
<http://corporate-compliance.bayer-ag.com>

Tietoa hyvän liiketavan ohjelmasta Internetissä

www.bayer.com/en/Corporate-Compliance.aspx

Vaikutusalue

Hyvän liiketavan ohjelma koskee Bayer-konsernin koko henkilöstöä kaikkialla maailmassa.

Erityisjärjestelyt koskevat Currenta GmbH & Co. OHG:ta ja sen tytäryrityksiä. Currenta GmbH & Co. OHG:n johtoryhmän päätöstä, josta on tarvittaessa neuvoteltu osakkeenomistajien kanssa, on noudatettava. Asiasta ilmoitetaan Currenta GmbH & Co. OHG:n ja sen tytäryritysten henkilöstölle.

Bayer

Bayer AG
51368 Leverkusen
Saksa

www.bayer.com